

עין משפט גר מצוה

כו א מיי פ"ג מהל' ט"ט

הלכה ט:

כו ב מיי פ"ה מהל' מעשר הלכה כא

[ש"ע י"ד סי' שלא סעי'

קצ"ג]

כה ג מיי פ"ג פקד ד

הלכה יא:

כה ד מיי פ"ג פ"ג מהל' שנת

ג: הלכה טו ופס"ה הלכה

כה:

לד:

וְאוֹמַר מִכֹּאן אֲנִי נוֹמֵר. מקשה בירושלמי מחלפא שטמיהו דצ"ש לעיל ו‏ קאמר לא יטול אר"כ נענע והכא קאמר דבאמירה בעלמא סגי דהא ר"א שמותי הוא א‏ וי"ל דלא קשה דלא מחלפא שטמיהו דמוקצה דבעלי חיים ט‏ עדיף ומחמירין טפי אצל קשה דמחלפא שטמיהו דצ"ה דלעיל קאמר דבאומר ו‏ מכאן אני נוטל למחר סגי והכא קאמר דבעי שירסוס ב‏ ויש לומר דשאני הכא דלקצייה בידים:

תִּינוּקוֹת שטמנו וכו'. ואע"ג שיכולין לאכול אכילת עראי עד שיראו פני הבית או פני החצר מ"מ אכילת שנת חסובה ועראי שלו קבע וכיון שטמנו ו‏ בשנת לאכול הוקצו אע"פ שעבר שנת ונקט מינוקות לרבותא אע"פ שאין להם מחשבה גירלתי מעשה יש להם: **בְּנִין** ובני ביתו אובלין אביהת עראי. פי' בירושלמי דוקא בניו אצל איהו גופי' אקבעניהו דגלה דעתו להניחם שם ז‏ כך:

הא כשאר שני שבוע א"א. שנת אקבעניהו וכללא דשמעתין כל היכא דר"ל שקובע קובע בלא ראיית פני הבית כמו אם הכניסין דרך ח‏ (שערים) ודרך גגות וקרפיות: **אִי הכי מאי אריא שבת אפי' בחול** נמי. אי הכי דטעמא משום דקבעי' דבדורו אפילו בחול נמי וכו"ת משום דאקטריך לאשמועינן הכנה ומכאן אני נוטל לפיכך נקט שנת והא מתני' קמשמע לן תרמי דבדורו קובע ואשמועינן דין הכנה דאר"כ לאשמועינן בחול דבדורו קובע דהוי רבותא טפי ופלוגתא דהכנה לשמענין במקום אחר צפירות מתוקנים אם כנסן לאור ט‏ (ב) צריך שירסוס ולומר סגי לומר מכאן אני נוטל משמע מדנקט שנת לנענין טבל דשנת קובע בטבל כשאר ימי שבוע אי"נ ה"פ לשמענין בחול דבדורו קובע והכנה לפלגו פלוגתא דצ"ה וצ"ש גבי

גחלות כדאינא לעיל ולא נהירא כדפרישית לעיל דלא שייך פלוגמיהו דבעלי חיים: **הא** קמ"ל דטב"ל מוכן הוא אצ"ל כו'. לך נקטינהו לנענין שנת דאגב אורחיה דהכנת שנת אשמועינן חדוש אחר דהיכא דהזמינו לשבת דאינו אסור אלא משום מעשר המעורב י‏ ואם בא אדם ותקנו מתוקן ולא אמרינן הואיל ונתקפה בשביל מעשר שנתוכו נתקפה לכל היום הואיל והגבהת תרומות ומעשרות לא הוי אלא מדרבנן והכי דייק ליה מדתני עומד אדם על המוקצה וכו' משמע הא כשאר שני שבוע לא יעמוד לכתחלה הא אם עבר ותקנו מתוקן אצל אי ס"ל לתנא דמשום איסור מוקצה לא תקנו כשעבר ותקנו הכי הל"ל העומד על המוקצה ע"ש בשביעית ואומר מכאן אני נוטל למחר הרי הוא מן המוכן ודייקינן מיניה הא כשאר שני שבוע אינו מן המוכן: והלא

שאני הסם כו'. דאיהו אחשבה דבדורו שקראה אכילה: אי הכי. דטעמיה משום דצוריה הוא: מאי אריא שבת. מאי אריא דאשמענין הך בשבת לשמענין בחול ובסדר זרעים והכא ליפלגו בהכנה דגחלות כדאפלגו צ"ש וצ"ה בצרירה י‏: הא קמ"ל דטבל מוכן הוא כו'. להכי נקט גבי שנת לאשמועינן מלתא אחריתי אגב אורחיה דאקטריך לאפלוגי בהכנה תנא נמי הא כהדיה דכשאר שני שבוע אינו אסור משעהומינן אלא משום מעשר בלבד אצל הכנה איתא שאם בא אדם אחד ועבר ותקנו מתוקן ומותר לאכול ולא אמרינן לא מהניא ליה הזמנה כל זמן שלא נתקן דהא מוקצה מחמת איסור טבל הוא ואסמיה מדעתיה קמ"ל כיון דהגבהת תרומה ומעשר מדאורייתא בשבת שרי אין זה מוקצה מחמת איסור והכי שמעינן ליה ממתניתין מדקתני עומד אדם על המוקצה לכתחלה בשביעית ולא מצי למידק מיניה איסור כשאר שני שבוע אלא הכי קאמר הא כשאר שני שבוע לא יעמוד ואמר כן דקבע ליה דבצוריה ומחייב כמעשר ולמחר אכיל ליה בטבליה דאי ס"ל לתנא דאיסור מוקצה נמי לא פקע מיניה הכי הוה ליה למתני העומד על המוקצה ערב שנת בשביעית ואומר מכאן אני אוכל למחר הכי זה מן המוכן ודייקינן מיניה הא כשאר שני שבוע אינו מוכן אצל השתא לא שמעינן מדייקא דנתמר משום מוקצה אלא משום מעשר: והלא

המביא פרק רביעי ביצה

ערב ששם בשביעית. שאין מעשר נוהג זה ואין מחוסר אלא הזמנה. וה"ה כמעשר וכשאר שני שבוע אלא אורחא דמלתא נקט דסתם מוקצה לאו מעושר הוא דגרוגרות ולמוקים הן סתם מוקצה ואין רגילין לעשר קודם גמר מלכאה: **ואומר מכאן אני נוטל למחר**.

וסגי כהכי דיש צרירה: **עד שירסוס**. בקימין דאין צרירה: **גב' תינוקות שטמנו חאנים**. בשדה או בגנה לאכילת שנת ושכחו ולא עשרו כו' לא יאכלו. ואף על גב דקיי"ל אין הטבל מתחייב כמעשר לאוכלו אכילת עראי עד שיראה פני הבית או פני החצר צצ"מ כהשוכר את הפועלים (דף קפ. פסח). אכילת שנת חסובה ועראי שלה הרי הוא קבע והרי הוטמנו לאכילת שנת והוקצעו. והאי דנקט מינוקות רבותא היא דאשמעינן דיש להם מחשבה ע"י מעשה המוכיח ודלאמרינן בהכלל שזוטיין (סולין דף יג.) ותאנים דבר שנגמרה מלאכתן הוא אר"כ חשב עליהן לקציעות או לגרוגרות ושמענין מינה דבבר שנגמרה מלאכתו שנת קובעת למעשר בלא ראיית פני הבית ובדבר שלא נגמרה מלאכתו לא שמעינן מינה אי שבת לא קבעה: **ואי שנת המעציר חאנים**. השוטח תאנים

בחצרו: **לקצום**. ליבשן לעשות מהן קציעות ולאחר שנעשו קציעות דורסן צעגול: בניו זניו ציטו אורלין מהן עראי ופטורינן. מלעשר דאין חכר קובעת כראיית פנים אלא בדבר שנגמרה מלאכתו. ומציעא ליה לרבא שנת מי הוה כחצר או עדיפא מיניה: **מהו שחקע מוקצה למעשר**. מוקצה היינו לא נגמרה מלאכתו: **דבדר שלא נגמרה מלאכתו**. לישנא יתירא הוא והוא פי' של מוקצה ונכתב בספרים: **כיון דכתיב וקראם לשבת עונג**. כיון דאקרי אכילה לדידה עונג קבעה שאין זה עוד שם עראי אלא שם קבע: **ששם קובעת**. את יחדה לשבת

אסורה אף למוצאי שנת ואם לא יחדה לשבת בשבת אסור לכל שאכילתה לעולם קבע היא קרויה אצל למוצאי שנת מותר כדלקמנין א‏: **על המוקצה**. וסתמיה לא נגמרה מלאכתו עד עתה: **שביעית לאו צר עשורי היא**. נפקא לן במכילתא ב‏ מואכלו אציוני עמך ויתרם תאכל חית השדה (שמות כג) מה היה אוכלת שלא כמעושר אף אדם אוכל שלא כמעושר: **הכי נמי דאסור**. לאכול למחר משום מעשר: **מאי טעמא**. כשאר שני שבוע לא הא כשאר שני שביעית לא קבע למעשר בלא ראיית פני הבית ואפי' צבית אינו קובע אלא בכניסתו דרך שערים כדאמרינן כהשוכר את הפועלים (צ"מ דף פח.) וזה כשנכנס לא נקבע דהא לא נגמרה מלאכתו ואמר לעיל דאין חכר קובעת אלא דנגמר וצית וחכר שוין כדאמר' התם כהשוכר ואמאי נקט מתניתין שביעית למיסר שאר שנים לאו משום קציעות דשבת:

דטעמיה משום דצוריה הוא: **מאי אריא שבת**. מאי אריא דאשמענין הך בשבת לשמענין בחול ובסדר זרעים והכא ליפלגו בהכנה דגחלות כדאפלגו צ"ש וצ"ה בצרירה ג‏: הא קמ"ל דטבל מוכן הוא כו'. להכי נקט גבי שנת לאשמועינן מלתא אחריתי אגב אורחיה דאקטריך לאפלוגי בהכנה תנא נמי הא כהדיה דכשאר שני שבוע אינו אסור משעהומינן אלא משום מעשר בלבד אצל הכנה איתא שאם בא אדם אחד ועבר ותקנו מתוקן ומותר לאכול ולא אמרינן לא מהניא ליה הזמנה כל זמן שלא נתקן דהא מוקצה מחמת איסור טבל הוא ואסמיה מדעתיה קמ"ל כיון דהגבהת תרומה ומעשר מדאורייתא בשבת שרי אין זה מוקצה מחמת איסור והכי שמעינן ליה ממתניתין מדקתני עומד אדם על המוקצה לכתחלה בשביעית ולא מצי למידק מינה איסור כשאר שני שבוע אלא הכי קאמר הא כשאר שני שבוע לא יעמוד ואמר כן דקבע ליה דבצוריה ומחייב כמעשר ולמחר אכיל ליה בטבליה דאי ס"ל לתנא דאיסור מוקצה נמי לא פקע מיניה הכי הוה ליה למתני העומד על המוקצה ערב שנת בשביעית ואומר מכאן אני אוכל למחר הכי זה מן המוכן ודייקינן מיניה הא כשאר שני שבוע אינו מן המוכן: והלא

מסורת הש"ם

א) מעשרות פרק ד מ"ב
ב) מעשרות פרק ג מ"א
ג) [לקמן לה: א.] א [מינת עראי ליתא במשנה א.] ד [לקמן לה. שבת מג.] ה [דף לה.].
ו) [משפטים פרשה כו, א.] ז [ג'ל י.]. ח [דף י.]. ט) [פי' לעיל ב. מדר"ה דלמא כמפרשי הש"ס.] י) [זהו חוה כ"ל וכן ר"י בירושלמי].
יא) [שטמנו לאכול בשבת כ"ל.] יב) יש מוחקין מינת ק' וי"ג ע"ל שהניחם שם ק' ר"ל תחלה כשהניחם היה ע"מ שהם שיצו לאכול לא יאה מוקצה. ט"ז ר"ל.

-----

^[1]
^[2] מותך מעשה המוכיח כדאמרינן בפרק הכל שוחטין (חולין י"ג א') ומתוך מעשיהם נכרת מחשבתן. רש"י. ד. (מעשרות פ"ג י"ח.) ועי' מצי' בלש"ה דצ"ה ומנן נמי